

อนาคตภาพการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษาในทศวรรษหน้า
The Scenario of the Priyattithamma School in General
Education Division in The Next Decade

ธนกฤต รชตะศิริกุล

Thanakit Ratchatasirakul

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Mahamakut Buddhist University

Corresponding Author, Email: thanakitratchata79@gmail.com

Received March 21, 2022; Revised March 28, 2022; Accepted: March 31, 2022

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอนาคตภาพการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในทศวรรษหน้า โดยครอบคลุมภารกิจของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป มีผู้เชี่ยวชาญให้ข้อมูลจำนวน 21 รูป/คน ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วยเทคนิคการวิจัยแบบ Ethnographic Delphi Futures Research (EDFR) การสร้างวงล้ออนาคต ผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างแนวโน้มเหตุการณ์สืบเนื่อง และการเขียนอนาคตภาพ ผลการวิจัยพบว่า

ด้านการบริหารงานวิชาการ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่า 1) จะต้องมีการเทียบโอนผลการเรียนให้ ถูกต้องตามระเบียบ เพื่อการคัดกรองและรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมากขึ้น 2) จะต้องมีกิจกรรมการเรียนการสอนให้หลากหลาย 3) จะต้องมีการจัดระบบการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียนให้มีมาตรฐาน

ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่า 1) ครูควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้เกิดความชำนาญในวิชาที่สอน 2) ควรพัฒนาครูให้มีคุณภาพ เป็นมืออาชีพอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง 3) มีการจัดครูและเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานตรงตามวุฒิการศึกษา 4) มีการประเมินผลการปฏิบัติงานครูและเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแผน

ด้านการบริหารงานงบประมาณ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่า 1) จะต้องมีการจัดหางบประมาณสำรอง 2) มีโครงการพิเศษที่ต้องดำเนินการระหว่างปีการศึกษา 3) มีแผนจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่า 1) มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในโรงเรียนอย่างหลากหลาย 2) มีการทำงานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและนำไปสู่การเป็นองค์กรที่มีคุณภาพ

คำสำคัญ : อนาคตภาพ; การบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม; ทศวรรษหน้า

Abstract

This thesis aims to study the future of the administration of the Phrapariyattidhamma schools. It covers the mission of the the Phrapariyattidhamma schools in academic administration, personnel management, budget management and general administration There were 21 expert persons. By the way, research methodology used in the study such as Ethnographic Delphi Futures Research (EDFR) techniques and Interaction effect between consequential trends and writing the future. The results of research were found that:

As for academic administration, it was found that 1) there should be no transfer of learning results because the learning evidence has already appeared in 8 learning groups. 2) There should be a variety of teaching and learning activities. 3) Preparation of courses. Additional should be taken from the emphasis and should not be associated with the social studies, religion because it has been defined in the core curriculum.

Human resource management It was found that the recommendations of experts regarding budget management were as follows: 1) There should be teachers and staff in accordance with educational qualifications in operation. 2) There should be a promotion, honor and honor in the performance. 3) There should be a teacher and staff performance evaluation as planned.

Budget management 1) There should be a reserve budget to support projects that have exceeded the budget. 2) There must be a budget allocation plan to be consistent with the teaching and learning activities.

General administration, it was found that 1) modern technology should be used in public relations of various schools and modern 2) Use educational media to benefit 3) There should be research work to develop policies and become a quality organization.

Keywords: The Scenario; General Education Division; Next Decade

บทนำ

ประเทศไทยได้รับกระแสโลกาภิวัตน์เช่นเดียวกับประเทศอื่นทั่วโลก โดยเปิดรับการไหลบ่าของเทคโนโลยีสารสนเทศ วัฒนธรรม และองค์ความรู้ต่างๆ โดยเชื่อมโยงกับประเทศต่างๆ ทั่วโลกทั้งในด้านการติดต่อสื่อสาร การถ่ายเทสินค้า บริการ ข้อมูลข่าวสาร และวัฒนธรรม ฯลฯ สภาพโลกาภิวัตน์เป็นปรากฏการณ์ที่สลายข้อจำกัดในมิติเวลา และพื้นที่ เกิดการเชื่อมโยงถึงกันอย่างไร้พรมแดน สิ่งที่เกิดขึ้นที่ใดที่หนึ่งสามารถแผ่อิทธิพลไปสู่ส่วนอื่นของโลกได้รวดเร็ว และกว้างขวาง อุปสรรคที่เคยกั้นขวาง การปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเทศต่างๆ ถูกลดทอน ทำให้แต่ละส่วนของโลกเข้าถึงกันได้ง่าย ยิ่งกว่านั้นกระแสโลกาภิวัตน์ได้ส่งผลกระทบในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคมและประชากร ด้านเศรษฐกิจ ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม และด้านการเมือง สภาพการณ์เช่นนี้ ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของประเทศไทยในอนาคต ซึ่งหากประเทศไทยสามารถตั้งรับได้เป็นอย่างดี ประเทศไทยจะสามารถป้องกันปัญหาที่มาพร้อมกับกระแสโลกาภิวัตน์ สามารถพัฒนาและแข่งขันกับนานาประเทศได้ และต่างเป็นที่ยอมรับว่าในการพัฒนาประเทศนั้น รากฐานสำคัญ คือ พัฒนาด้านการศึกษาให้กับประชาชน การศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญของการสร้างคนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาสังคม พัฒนาเศรษฐกิจและพัฒนาประเทศชาติ การศึกษาจะนำไปสู่การพัฒนาและเปลี่ยนแปลง การศึกษาของไทยภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในปัจจุบัน จึงต้องมีแนวทางการปรับตัวของระบบการศึกษาให้นำพาประเทศก้าวสู่อนาคตอย่างมั่นคง

วิวัฒนาการการจัดการศึกษาของประเทศไทยมีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ด้วยความเชื่อที่ว่าการศึกษาช่วยกำหนดทิศทางของชาติ เพื่อพัฒนาคนไทยให้มีความพร้อมที่จะเป็นกำลังสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาประเทศ การศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างมั่นคงมายาวนาน และเช่นเดียวกันสถานการณ์เปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ก็มีผลต่อการปรับเปลี่ยนองค์กรทางการศึกษาเช่นกัน และในปัจจุบันความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ยิ่งส่งผลกระทบต่อการปรับเปลี่ยนระบบการศึกษา และองค์กรทางการศึกษามากขึ้น ผู้บริหารการศึกษาในสถาบันการศึกษาต่างๆ ต้องมีความรู้ความเข้าใจต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของบริบทที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาอย่างจริงจัง เพราะหากการศึกษาเป็นฐานเข้มแข็งย่อมสามารถนำการพัฒนาที่รวดเร็วและฝ่าวิกฤต ที่เกิดขึ้นได้อย่างมั่นคง แต่อย่างไรก็ตามการจะปรับตัวให้สอดคล้องกับแนวโน้มอนาคต จำเป็นต้องศึกษาคาดการณ์แนวโน้มที่จะเกิดขึ้น เพื่อเป็นกรอบในการปรับทิศทางพัฒนาการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับอนาคตที่จะมาถึง การจัดการศึกษาในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตจึงต้องมุ่งเน้นกระบวนการพัฒนาคนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นคนเก่ง คนกล้าและคนดี เป็นผู้ที่มีความรอบรู้ มีทักษะหลากหลาย มีคุณธรรมและเจตคติที่ดีมีความรับผิดชอบ พึ่งตนเองได้ รู้จักตนเองและเข้าใจตนเอง มีพลังในการคิด การตัดสินใจ และการปรับตัวทั้งด้านการเรียน การดำเนินชีวิต การเลือกอาชีพด้วยความรอบคอบชาญฉลาด

สมเหตุสมผล รักการทำงาน เองงานเป็นชีวิตและดำเนินชีวิตใน สังคมสมัยใหม่อย่างมีแบบแผน มีหลักเกณฑ์ มีสุขภาพกายและจิตที่ดี ตลอดจนมีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน เพิ่มพูนพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพ และพัฒนาสังคมให้ทันสมัยอยู่เสมอ จึงจะมีชีวิตที่ประสบความสำเร็จและสงบสุข ท่ามกลางปัญหาอันเนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วฉับพลัน ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองและเทคโนโลยี (วิโรจน์ สารัตนะ, 2555)

สถาบันการศึกษาทุกแห่งต่างมีเจตนารมณ์ของแต่ละสถาบันเพื่อรองรับการสถานการณ์ของสังคมและทิศทางการพัฒนาของประเทศ และในสถานการณ์ปัจจุบัน การบริหารการจัดการศึกษานั้น ประกอบด้วยการบริหารงานทั้ง 4 งาน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาเป็นสถานศึกษาที่มีเป้าหมายในการมุ่งพัฒนาผู้เรียนซึ่งเป็นพระภิกษุสามเณรให้เป็นผู้มีคุณธรรมมีความรู้ประพฤติปฏิบัติตนตามพระธรรมวินัยเป็นศาสนทายาทที่ดีต่อพระพุทธศาสนา ดังที่ (นิเทศ สนั่นนารี และอินตอง ชัยประโคน, 2553) กล่าวในเรื่องนี้ว่า การจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารการศึกษาคณะสงฆ์ ดังนั้นจึงควรมีการจัดการเรียนการสอนแก่พระภิกษุและสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น เพราะถือว่าเป็นบทบาทและหน้าที่สำคัญของผู้บริหารการศึกษาคณะสงฆ์ต้องให้ความสนใจและมีเข้าใจในการจัดการศาสนศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อสนองนโยบายในการพัฒนาทรัพยากรบุคคล และเพื่อให้พระภิกษุสามเณรเป็นศาสนทายาทและเป็นพลเมือง มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม และจริยธรรม สามารถพัฒนาตนเองให้บรรลุเป้าหมายชีวิตทั้งในระดับตนเอง สังคม ประเทศชาติ พระศาสนาสืบไป ทุกวันนี้สังคมโลกพัฒนาไปมาก และก็สามารถสื่อสารกันได้เร็วมาก การพัฒนาพระสงฆ์เราให้มีคุณภาพนั้น เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง จะต้องดูแลและเอาใจใส่ทั้งในระบบการเรียนการสอน ซึ่งในเรื่องนี้ (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2553) กล่าวว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ก็เป็นการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งของการศึกษาของ คณะสงฆ์ ที่รัฐกำหนดให้มีขึ้นตามความประสงค์ของคณะสงฆ์ ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2514 เป็นต้นมา ได้เจริญก้าวหน้ามากขึ้นและแพร่หลายออกไปยังจังหวัดต่างๆ อย่างกว้างขวาง มีพระภิกษุและสามเณรเรียนกันมาก ปัจจุบันโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี จัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และศึกษาหลักสูตรพระปริยัติธรรม (บาลี, ธรรมวินัยและศาสนปฏิบัติ) ภายใต้กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยสถาบันพระพุทธศาสนา พ.ศ. 2548 มีโรงเรียนกระจายอยู่ทั่วประเทศ จำนวนมาก ซึ่งได้มีการแบ่งเขตพื้นที่การบริหารเป็นกลุ่มโรงเรียนจำนวน 14 กลุ่มโรงเรียน

โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาเหล่านี้สังกัดกองพุทธศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานให้การสนับสนุนในการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา และบริหารจัดการสถานศึกษาแก่โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาของคณะสงฆ์ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 และ พ.ศ. 2553 และประกาศมหาเถรสมาคม ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2554 และ พ.ศ. 2553 และประกาศมหาเถรสมาคม ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2553 โดยมีพระธรรมวินัยและกฎระเบียบของคณะสงฆ์เป็นพื้นฐานในการดำเนินงานพัฒนาการศึกษาของคณะสงฆ์ให้เจริญยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้ถึง 3 รูปแบบ ซึ่ง ได้แก่ (1) การศึกษาในระบบโรงเรียน (2) การศึกษานอกระบบโรงเรียน และ (3) การศึกษาตามอัธยาศัยโดยมุ่งเน้นภารกิจหลักในการปฏิรูป

ในการจัดการศึกษาแบบโรงเรียนพระปริยัติธรรม สายสามัญนี้เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้ที่มาเรียนสามารถออกไปประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อได้ เพราะผู้ที่มาเรียนมาจากท้องถิ่นชนบท เป็นส่วนใหญ่ และมีบางคนที่มีความด้อยโอกาส นอกจากการจัดการ ศึกษาแต่บาลี หรือพระปริยัติธรรมอย่างเดียว บางคนเรียนจบ บางคนเรียนไม่จบ ก็ไม่สามารถออกไปประกอบอาชีพในทางโลกได้ ดังที่ (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2552) พบว่า ในสภาพการณ์ปัจจุบันปรากฏว่า การดำเนินงานด้านการบริหารงานและการจัดการศึกษาที่เป็นอยู่ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนั้น ยังไม่มีทิศทางการพัฒนาที่มีความชัดเจนในการสร้างเอกภาพทางการบริหารให้กับกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา อีกทั้งการสร้างพันธสัญญาการดำเนินงาน และการจัดการศึกษาเพื่อการสร้าง ศาสนทายาทที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันยังไม่ได้มีการกำหนดให้มีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมมากนัก จะมีแต่เพียงการดำเนินงานตามกรอบแนวปฏิบัติของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นสำคัญในขณะเดียวกันกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาก็ไม่มียุทธศาสตร์การพัฒนาที่เด่นชัดพอที่จะเป็นแนวทางการจัดการศึกษาในบริบทพื้นที่นั้นๆ แก่โรงเรียนในสังกัดให้สามารถสร้าง ศาสนทายาท และดำเนินการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่ชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบ

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัย จึงเห็นความจำเป็นและความสำคัญของการศึกษาอนาคตภาพของการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในทศวรรษหน้า โดยมีการศึกษาครอบคลุมภารกิจหลักของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป ผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน การกำหนดนโยบาย มาตรการ ทิศทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาของ การบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในทศวรรษหน้า ของผู้บริหารระดับสูงที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของ

โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ครูผู้สอน บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความเป็นไปได้ ภายใต้บริบทของสังคมไทย เพื่อบรรลุเป้าหมายของ การบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาให้เป็นไปอย่างมีความเชื่อมั่นในทิศทาง และอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาอนาคตภาพการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในทศวรรษหน้า โดยครอบคลุมภารกิจของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) โดยใช้เทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) โดยมีกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 1 คือ ประธานกลุ่มหรือตัวแทนกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาจำนวน 14 รูป จาก 14 กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา อันเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ความชำนาญ และประสบการณ์ในเรื่องการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา และผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 2 คือผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนโยบายของการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน 7 รูป/คน ทั้งหมดจำนวน 21 รูป/คน โดยการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ในการกำหนดขนาดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) ตามแนวคิดของ โทมัส แมคมิลเลียน (Macmillan, Thomas T., 1971, pp.3-5) โดยมีคุณลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดดังนี้

1. เป็นผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม หรือเคยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาประจำจังหวัด
2. เป็นผู้บริหาร หรือนักวิชาการที่เคยดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี หรือ เคยดำรงตำแหน่งคณบดี รองคณบดีหรือเทียบเท่าหรือดำรงตำแหน่งประธานสาขาวิชาหรือเทียบเท่ามาไม่น้อยกว่า 1 วาระ
3. เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา คือ มีคุณวุฒิทางด้านการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอก
4. เป็นบุคลากรหรืออาจารย์ มีวุฒิทางด้านการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท และรับราชการอยู่ในมหาวิทยาลัยของสงฆ์ในปัจจุบันไม่น้อยกว่า 5 ปี

5. เป็นบุคลากรหรืออาจารย์ มีวุฒิทางด้านการศึกษามากกว่าระดับปริญญาเอก หรือเปรียญธรรม 9 ประโยค และรับราชการอยู่ในมหาวิทยาลัยของสงฆ์ในปัจจุบันไม่น้อยกว่า 5 ปี

โดยเครื่องมือที่ใช้เป็นคำถามปลายเปิด และแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามขอบข่ายการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในกรอบงานอันได้แก่ ภาระหน้าที่การบริหารงานในโรงเรียน 4 ฝ่าย คือการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานทั่วไป และการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเพื่อ มุ่งพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนยอดเยี่ยม สถิติที่ใช้ คือ ค่ามัธยฐาน (median) และค่าพิสัยอินเตอร์ควอไทล์ (Interquartile range)

1) ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับบริบทของการบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ใช้กระบวนการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปเนื้อหา กำหนดองค์ประกอบของปัญหา และแนวโน้มในอนาคต จัดทำแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง และกำหนดกรอบในการสัมภาษณ์ในประเด็นเกี่ยวกับแนวโน้มและความเป็นไปได้ของการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2557- 2567) โดยให้ครอบคลุมทั้ง 4 ด้านดังนี้ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ 2) ด้านการบริหารงานบุคคล 3) ด้านการบริหารงานงบประมาณ และ 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์จัดทำแบบสอบถามเกี่ยวกับอนาคตภาพของการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญในทศวรรษหน้า

ตรวจสอบความเป็นไปได้และความเหมาะสมของอนาคตภาพของการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญในทศวรรษหน้า ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาจากการกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 2 กลุ่ม จำนวน 21 รูป/คน เพื่อสร้างฉันทมติ (Consensus) โดยการนำผลการสัมภาษณ์จากตัวแทนกลุ่มผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) ผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม และ 2) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์และแบ่งข้อมูลออกเป็นกลุ่มๆ ตามเทคนิคการวิจัย EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) และพัฒนาเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญในทศวรรษหน้า โดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิด ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ขั้นตอนที่ 3 การยืนยันความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับอนาคตภาพของการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญในทศวรรษหน้า

การให้ข้อมูลป้อนกลับเชิงสถิติ (Statistical Feedback) ต่อผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 2 ที่เป็นของกลุ่มโดยส่วนรวม ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) เพื่อสร้างแบบสอบถามใหม่ที่ใช้ข้อความเดิม โดยเพิ่มตำแหน่งของค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญคนนั้นตอบ และให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาคำตอบใหม่ แล้วตอบกลับมาอีกครั้งหนึ่ง ในการตอบแบบสอบถามรอบ

นี้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะทราบว่าตนมีความคิดเห็นเหมือนกันหรือแตกต่างจากผู้เชี่ยวชาญคนอื่นๆ อย่างไร หากทบทวนความคิดเห็นของตนเองแล้วยังแตกต่างจากคนอื่นอยู่ ก็ให้เหตุผลประกอบการยืนยันคำตอบเดิมของตนที่อยู่นอกพิสัยระหว่าง ควอไทล์ในข้อนั้นๆ เป็นเทคนิคการวิจัย EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) ซึ่งผู้วิจัยจะนำความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในรอบนี้มาสรุปเป็นร่างอนาคตภาพของการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญในทศวรรษหน้า

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi Structured Interview) สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยต่างๆ รวมทั้งสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมทั้ง 14 กลุ่มโรงเรียน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 รูป/คน เกี่ยวกับบริบทการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์บทสัมภาษณ์จากข้อมูลที่ได้มาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างเกี่ยวกับร่างอนาคตภาพของการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญในทศวรรษหน้า ซึ่งมี 4 ด้านด้วยกัน ได้แก่ 1) ด้านบริหารงานวิชาการ 2) ด้านบริหารงานบุคคล 3) ด้านบริหารงานงบประมาณ 4) ด้านบริหารงานทั่วไป โดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เป็นผู้ตรวจสอบและปรับแก้ไข

2. แบบสอบถาม ใช้ในการสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 กลุ่ม ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบปลายปิด (Close Ended) ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert, Rensis, 1967) ครอบคลุมกรอบร่างอนาคตภาพของการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญในทศวรรษหน้าใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบริหารงานวิชาการ 2) ด้านบริหารงานบุคคล 3) ด้านบริหารงานงบประมาณ 4) ด้านบริหารงานทั่วไป โดยสอบถามผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 รอบ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นและยืนยันถึงความเป็นไปได้และความสอดคล้องกันของอนาคตภาพของการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญในทศวรรษหน้า

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลของการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากเอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง

2. ติดต่อกลุ่มผู้เชี่ยวชาญคือ กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน 14 รูป และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายในการบริหารโรงเรียน 7 รูป/คน รวมเป็น 21 รูป/คน เพื่อขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์

3. ติดต่อกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถาม ในรอบที่ 2 และขอนัดวัน เวลาเข้าพบผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำแบบสอบถามไปให้ด้วยตนเอง พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดการตอบแบบสอบถาม และกำหนดวันเวลาในการขอรับแบบสอบถามกลับคืน

4. ติดต่อกลุ่มผู้เชี่ยวชาญขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถาม ในรอบที่ 3 ขอนัดวัน เวลาที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญสะดวก เมื่อกำหนด นัดหมายแล้วเข้าพบกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำแบบสอบถามไปให้ด้วยตนเอง พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดการตอบแบบสอบถาม พร้อมขอรับ

แบบสอบถามคืน หากไม่สามารถตอบแบบสอบถามเสร็จในวันเวลา ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ในการส่งแบบสอบถามกลับคืนโดยไปรษณีย์ด่วนพิเศษ หรือทางโทรสาร จากนั้นจึงหาฉันทามติ (Consensus) ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จากข้อมูลที่ได้จากเทคนิค EDFR โดยการเปรียบเทียบคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนกับคำตอบของกลุ่ม คำนวณหามัธยฐาน (Median) และพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) เกณฑ์ที่ผู้กลุ่มวิจัยนำมาใช้ในการพิจารณาฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจากการตอบแบบสอบถามปลายปิดชนิดประมาณค่า 5 ระดับ

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) จากการสัมภาษณ์ โดยการแบบสัมภาษณ์ ปลายเปิดรอบแรก โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการสังเคราะห์เชิงระบบ (Systematic Synthesis)

2. ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative data) จากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าในรอบที่ 2 -3 ใช้การวิเคราะห์แนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง (Central Tendency) โดยการวิเคราะห์โดยสถิติร้อยละ มัธยฐาน ฐานนิยมและพิสัยระหว่างควอไทล์ การแปลผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ค่าสถิติ วัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง ได้แก่ ค่ามัธยฐาน และการวัดการกระจาย ได้แก่ค่าพิสัยอินเตอร์ควอไทล์ แล้วนำมาแปลผลดังนี้

2.1 ค่ามัธยฐาน (Median) ของข้อมูลที่มีการแจกแจงความถี่ การแปลความหมายของค่ามัธยฐานโดยนำค่ามัธยฐาน (Median) กับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบส (Best, 1993, p.247) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง การบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ความเป็นไปได้หรือโอกาสที่จะเกิดขึ้น พิจารณาในระดับปานกลาง มากและมากที่สุด คือ ค่าคะแนนมัธยฐาน ตั้งแต่ 2.50-5.00

2.2 ค่าพิสัยอินเตอร์ควอไทล์ (Interquartile Range) คือ ค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 หากค่าพิสัยอินเตอร์ควอไทล์ (Interquartile Range) ที่คำนวณได้ข้อใดมีค่าไม่เกิน 1.50 แสดงว่าความเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นสอดคล้องกัน (consensus) หากค่าพิสัยอินเตอร์ควอไทล์ (Interquartile Range) ที่คำนวณได้ข้อใดมีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่าความเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นไม่สอดคล้องกัน (Glass and Stanleys, 1970)

2.3 การหาความสอดคล้องทางความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การตัดสินดังนี้ ข้อที่มีผลต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน (Mode-Median) ไม่เกิน 1 และพิสัยระหว่างควอไทล์ ($Q3 - Q1$) ไม่เกิน 1.5 หมายความว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในข้อนั้น

ผลการศึกษา

1. **ด้านการบริหารงานวิชาการ** พบว่า ความคิดเห็นกลุ่มของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อ เรื่องอนาคต ภาพของการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ด้านการบริหารงานวิชาการต้องการ ให้เกิดระดับมากที่สุด ค่ามัธยฐาน median เท่ากับ 5.00 คือ มีการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกสามัญศึกษา ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนัก เกี่ยวกับหลักสูตรเทียบโอนผลการเรียนรู้ให้ถูกต้องตามระเบียบ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ หลากหลายและจัดระบบการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียนให้มีมาตรฐานทั้งการนิเทศ ภายในและการนิเทศจากหน่วยงานต้นสังกัด จัดทำหลักสูตรกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น เสริมสร้าง รายวิชาเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาษาต่างประเทศ รวมถึงการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นกระบวนการคิด ทางแก้ปัญหาและคิดทางบวก มีการส่งเสริมพัฒนาการ จัดทำสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ เว็บไซต์ และเผยแพร่ กับสาธารณชน มีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง และนำไปประเมินใช้ ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และกำหนดระเบียบ การวัดผลการเรียนและ ประเมินผล ของโรงเรียนตามหลักสูตรให้สอดคล้องกับนโยบายของประเทศ

ในระดับมาก ค่ามัธยฐาน median เท่ากับ 4.00 คือ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอดแทรก หรือบูรณาการในรายวิชาพื้นฐาน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ หรือตั้งศูนย์ แหล่งเรียนรู้ ให้กับผู้เรียน ชุมชน และผู้ที่สนใจ และ จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน เพื่อใช้ในการอ้างอิงตรวจสอบ และใช้ประโยชน์ในการ พัฒนาการเรียนการสอน

เมื่อมีผลผลิตเชิงคุณภาพมากขึ้นตามลำดับ ทางด้านวิชาการในภาพรวมจะดีขึ้นตามลำดับ ทำให้มีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น โรงเรียนก็ย่อมมีศักยภาพในการส่งเสริมได้มากขึ้นเช่นกัน ใน 10 ปีจากนี้ ไป โรงเรียนพระปริยัติธรรมจะเป็นโรงเรียนทางเลือกที่สำคัญของผู้ปกครองที่มีบุตรชาย เพื่อแบ่งเบา ภาระของครอบครัวไม่ให้เป็นภาระเกินไป ทั้งยังมีผลทำให้เกิดความรู้สึกอุ่นใจในเรื่องพฤติกรรมที่ไม่พึง ประสงค์ต่างๆ เพื่อเป็นพื้นฐานให้เติบโตเป็นประชากรที่มีคุณภาพของชาติในอนาคตได้ และใน อนาคต มีความเป็นไปได้สูงที่จะริเริ่มให้มีเยาวชนชายที่ไม่ได้บวชเป็นสามเณรได้เข้ามาศึกษาใน โรงเรียนพระปริยัติธรรมร่วมด้วย โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ก็จะมีคุณภาพเทียบเท่า โรงเรียนอื่นทั่วไป ผู้เรียนเก่งจนโดดเด่นสามารถเป็นผู้นำทางวิชาการได้ ซึ่งอาจจะเป็นด้วยพื้นฐานการ มีสมาธิและมีภาระน้อย ไม่มีสิ่งรบกวนใจอื่นๆ จึงเกิดความมุ่งมั่นในการเรียนอย่างเต็มที่ เมื่อโรงเรียน มีการคัดกรองนักเรียน ก็ส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพความรู้ความสามารถให้โดดเด่นมาก ขึ้น

ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งส่วนผู้บริหารและครู จำต้องผลักดันในด้านวิชาการอย่างเต็มที่ โดยต้องได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากครูและบุคลากรทุกคน จะต้องสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดกับครู ทำให้ครูมี สถานะทางสังคมที่มั่นคงพอ จะมีการจัดเป็นลักษณะกึ่งโรงเรียนเอกชน ให้ครูมีเงินเดือนเหมาะสมกับ ประสพการณ์ ตำแหน่งหน้าที่การงาน มีศักดิ์ศรีได้รับการยกย่องให้เกียรติ จนเกิดความรักความผูกพัน ในองค์กร และฝากอนาคตของวิชาชีพครูไว้ที่โรงเรียนพระปริยัติธรรม เมื่อสามารถสร้างความมั่นคง ให้แก่ครูได้ โรงเรียนพระปริยัติธรรมก็จะมีการพัฒนาได้มั่นคงยั่งยืน เพราะเมื่อครูมีความมั่นใจ ก็ทุ่มเท ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะในเรื่องสวัสดิการพึงให้ความสำคัญเป็นที่สุด และจะต้องส่งเสริม

ความมั่นคงในอาชีพของครู หากทำให้ความมั่นคงในการปฏิบัติงานของครูเพิ่มมากขึ้น บุคลากรผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนก็จะร่วมมือในการพัฒนาองค์กรของตนอย่างเต็มที่ ทำให้ไม่มีปัญหาในการย้ายออกของครู

2. ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า ค่ามัธยฐาน (median) จากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อเรื่อง อนาคตภาพของการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในทศวรรษหน้า ที่ต้องการให้เกิดในระดับมากที่สุด ค่ามัธยฐาน median เท่ากับ 5.00 คือ ต้องมีการพัฒนา บุคลากรในด้านเทคโนโลยี เพื่อการสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการเตรียมความพร้อม บุคลากรด้านทักษะการสื่อสาร ภาษาต่างประเทศ เช่น การอบรมภาษาอังกฤษภาษาต่างประเทศอื่นๆ เพื่อให้บุคลากรนำความรู้ไปถ่ายทอดให้กับผู้เรียน และชุมชน มีการทำแผนส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ให้เป็นครูมืออาชีพ มีการส่งเสริมและจัดนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาบุคลากร มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการสรรหาบุคลากรและการบรรจุแต่งตั้งครูให้ครบถ้วนตามสาขาวิชา มีการจัดลำดับความสำคัญและวางแผนการอัตรากำลังครูและบุคลากร และ มีการทำแผนการประเมินครูและบุคลากรทางการศึกษา อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ส่วนในระดับมาก ค่ามัธยฐาน median เท่ากับ 4.00 คือ ต้องมีการเตรียมความพร้อม ด้านบุคลากร จัดอบรม ศึกษาดูงาน ให้ความรู้กับบุคลากรในโรงเรียนเพื่อนำไปพัฒนาผู้เรียน และ มีการแลกเปลี่ยนบุคลากรทางการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ เพราะอนาคตของพระศาสนาขึ้นอยู่กับสามเณรซึ่งจะมีทายาทในการดูแลพระศาสนาต่อไป จำที่จะต้องให้ผู้ดูแลที่มีความรู้ความสามารถยอดเยี่ยมให้การสั่งสอน พร้อมทั้งปลูกฝังความดีงามให้เกิดเป็นพฤติกรรมที่น่าศรัทธาเลื่อมใส เมื่อสามเณรได้คนบ่มเพาะดี ก็จะมีทัศนคติที่ถูกต้องเหมาะสม สามารถสื่อสารสังคมได้เข้าใจและนำพาสังคมให้เป็นไปในทางที่ถูกที่ควร และเป็นทั้งที่ของศรัทธาสาธุชนได้ด้วย ในอนาคตก็ยังสามารถรักษาวัดวาอารามไม่ให้ร้างได้ หรือสำหรับที่จะสึกไป ก็สามารถเป็นกำลังสำคัญให้สังคมและประเทศชาติต่อไปได้ เมื่อได้เล็งเห็นความสำคัญในเรื่องนี้และทุ่มเทให้ความใส่ใจดูแลบุคลากร ก็จะทำให้เกิดขวัญและกำลังใจ พร้อมทั้งจะทุ่มเทความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการดูแลศานตทายาท ไม่ต้องกังวลหาทางเลี้ยงชีพจนทำให้มีบุคลากรที่มีคุณภาพไม่ขาดสายแบบอื่นๆ

ดังนั้น การบริหารงานบุคคล จึงต้องมีการเตรียมความพร้อม ด้านบุคลากร จัดอบรม ศึกษาดูงาน ให้ความรู้กับบุคลากรในโรงเรียนจนสามารถถ่ายทอดความรู้ผ่านประสบการณ์และเทคโนโลยีเพื่อนำไปพัฒนาผู้เรียน

3. ด้านการบริหารงานงบประมาณ พบว่า ค่ามัธยฐาน (median) จากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อ เรื่อง อนาคตภาพของการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในทศวรรษหน้าที่ต้องการให้เกิดในระดับมากที่สุด ค่ามัธยฐาน median เท่ากับ 5.00 คือ ต้องมีการจัดเตรียมความพร้อมด้านงบประมาณ ในการสนับสนุนอย่างพอเพียง เกี่ยวกับงบประมาณ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การแบ่งปัน การจัดกิจกรรม ประกวด การเข้าค่าย การแสดงผลงานของผู้เรียน ต้องมีการจัดเตรียมความพร้อมด้านงบประมาณในการสนับสนุนอย่างพอเพียงเกี่ยวกับด้านจ้างครูผู้สอน การอบรม การศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ มีการจัดเตรียมความพร้อมด้านงบประมาณในการสนับสนุนอย่างพอเพียงเกี่ยวกับการตั้งศูนย์แหล่งเรียนรู้ จัดเตรียมทำแผนการบริหารงบประมาณที่ได้รับจัดสรรงบประมาณประจำปีอย่างมีประสิทธิภาพ จัดเตรียมการจัดทำแผน

งบประมาณและค่าใช้จ่ายงบประมาณทั้งปีงบประมาณ จัดหากลยุทธ์และวิธีการเบิกจ่ายงบประมาณให้โปร่งใสและมีประสิทธิภาพ และมีการจัดเตรียมการจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายงบประมาณตามที่ได้รับงบประมาณเพื่อจัดสรรงบประมาณ โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ในระดับมาก ค่ามัธยฐาน median เท่ากับ 4.00 คือ ต้องจัดเตรียมการมีปัจจัยภายในและภายนอกโรงเรียนมาอุดหนุนส่งเสริมผู้เกี่ยวข้องต้องให้การสนับสนุนในเรื่องงบประมาณประจำปี ต้องยกระดับสวัสดิการในการดูแลบุคลากรเพิ่มขึ้น ทำให้ผู้ปกครองอุ่นใจมากขึ้น ทั้งโรงเรียนก็จะมั่นคง และจะเป็นทางเลือกทางรอดให้กับสังคมได้ และที่สำคัญต้องทำให้ทุกคนได้เห็นคุณค่าของโรงเรียนพระปริยัติธรรมมากกว่านี้

ดังนั้นการบริหารงานงบประมาณ ต้องมีการจัดเตรียมความพร้อมด้านงบประมาณในการสนับสนุนอย่างพอเพียงเพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า ค่ามัธยฐาน (median) จากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อ เรื่อง อนาคตภาพของการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในทศวรรษหน้า ที่ต้องการให้เกิดในระดับมากที่สุด ค่ามัธยฐาน median เท่ากับ 5.00 คือ ต้องมีการเผยแพร่ ความรู้ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์งานการศึกษา เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน มีการจัดแนวทาง การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาวัฒนธรรมองค์กร มีการจัดการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ มีการจัดทำแผนพัฒนาการบริหารงานทั่วไปและสร้างความเชื่อมั่นกับชุมชนโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม ในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีการจัดการระบบการบริหารโดยเน้นใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการใช้ระบบเทคโนโลยีในการบริหารงานธุรการ มีการวิจัยสนับสนุนการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขปัญหอย่างถูกต้อง และ มีโครงการ/การประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่กิจกรรมของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในระดับมาก ค่ามัธยฐาน median เท่ากับ 4.00 คือ มีการสร้างเครือข่าย การดำเนินงาน ผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรความรู้ และการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน และ มีการเชื่อมโยงเครือข่าย ด้านการศึกษาทั้งในและนอกโรงเรียน ควบคู่ไปกับการส่งเสริมมิตรภาพความร่วมมือกันในทุกระดับ จะต้องมีการจัดอบรมสัมมนาเป็นประจำปี และต้องนำไปร่วมกลุ่มกับโรงเรียนทั่วไปให้มากขึ้น ไม่แยกออกเป็นเอกเทศเกินไป รวมทั้งมีประชุมกับโรงเรียนอื่น ๆ ให้บ่อยขึ้น เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนด้านวิชาการกัน และสิ่งสำคัญยิ่งคือการปลูกฝังให้สามเณรมีคุณธรรมประจำใจ สามารถที่จะประพฤติปฏิบัติและแสดงออกอย่างถูกต้องตาม สมณสาธูปและกาลเทศะ พร้อมทั้งโน้มน้าวสามเณรทั้งหลายให้เกิดความรักในพระศาสนา พร้อมทั้งจะดูแลรักษาพระศาสนาในทุกๆ ด้าน

ดังนั้นการบริหารงานทั่วไป ต้องนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้หลากหลายและทันสมัย

5. ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะในแง่มุมอื่นๆ

โลกและสังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โรงเรียนพระปริยัติธรรมก็ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ทันยุคสมัย แต่ก็ควรทำความเข้าใจว่า สามเณรยังเป็นเยาวชนก็อาจจะมีการประพฤติที่เป็นเด็กๆ อยู่ แต่ได้อาศัยพระพุทธศาสนาเป็นที่พึ่งและประพฤติตามศีลธรรมวินัยก็เป็นการขัดเกลานิสสัยไม่ดีและบ่มเพาะนิสัยที่ดีไปในตัว ดังนั้น จึงควรที่จะช่วยทำนุบำรุงอุปถัมภ์ และประชาสัมพันธ์ให้สังคมได้รับทราบถึงความดีงามทั้งหลาย จนเกิดเป็นความเชื่อมั่นว่าพระศาสนายังมีเรื่องดีๆ อยู่อีก

มากมาย และเมื่อมีปัญหาในเรื่องของเศรษฐกิจ โรงเรียนพระปริยัติธรรมจะต้องได้เป็นโอกาสให้กับสังคม ให้เหมาะสมกับการเป็นโรงเรียนทางเลือกทางหนึ่งของสังคม

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยอนาคตภาพของการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในทศวรรษหน้า ทั้ง 4 ด้าน มีสาระสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ ควรให้ความสำคัญและตระหนักถึงหลักสูตรเทียบโอนผลการเรียนรู้ และการจัดทำรายวิชาเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี เพื่อพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร ตามศักยภาพของแต่ละโรงเรียน โดยการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น หลากหลายเน้นกระบวนการคิด ทางแก้ปัญหา และคิดทางบวก ควรมีการส่งเสริมพัฒนาการจัดทำสื่อ การเรียนรู้เว็บไซต์ ควรกำหนดระเบียบการวัดผลการเรียนและประเมินผล ของโรงเรียนตามหลักสูตรให้สอดคล้องกับนโยบายของประเทศ เช่น จัดให้มีการประเมินผลการเรียน และมีการซ่อมเสริมผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอดแทรก หรือบูรณาการในรายวิชาพื้นฐาน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ควรมีการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ หรือตั้งศูนย์แหล่งเรียนรู้ ให้กับผู้เรียน ชุมชน และผู้ที่สนใจ และควรจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน เพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบ และใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน โดยมีข้อเสนอแนะ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ยอดชาย คำชาย, 2550) ที่พบว่าโรงเรียนต้องให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดหาสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียนอ่อน และเพิ่มเติมสำหรับนักเรียน ที่มีความสามารถพิเศษและมีความเป็นเลิศทางปัญญา ยังสอดคล้องกับ (สิริจิต หอจันทิก, 2550) ในเรื่องการวัดและประเมินผล มีการนำผลที่ได้จากการวัดและประเมินผลไปใช้พัฒนาการเรียนการสอน วัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตร และสอดคล้องกับ (ปราโมทย์ ธิศรี, 2551) ในด้านสื่อและนวัตกรรมการศึกษา มีการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ใช้สื่อการสอนธรรมชาติ เปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างสื่อการสอน ให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน มีการรวบรวมแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อใช้ประกอบการสอน

2. ด้านการบริหารงานบุคคล ควรมีการพัฒนาบุคลากรโดยทำแผนส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณวิชาชีพครู ให้เป็นครูมืออาชีพ มีการส่งเสริมและจัดนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา อย่างต่อเนื่อง โดยการจัดลำดับความสำคัญและวางแผนการอัตรากำลังครูและบุคลากร และการทำแผนการประเมินครูและบุคลากรทางการศึกษา อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ซึ่งต้องมีการเตรียมความพร้อม ด้านบุคลากร จัดอบรม ศึกษาดูงาน ให้ความรู้กับบุคลากรในโรงเรียนเพื่อนำไปพัฒนาผู้เรียน และควรมีการแลกเปลี่ยนบุคลากรทางการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ สอดคล้องกับ

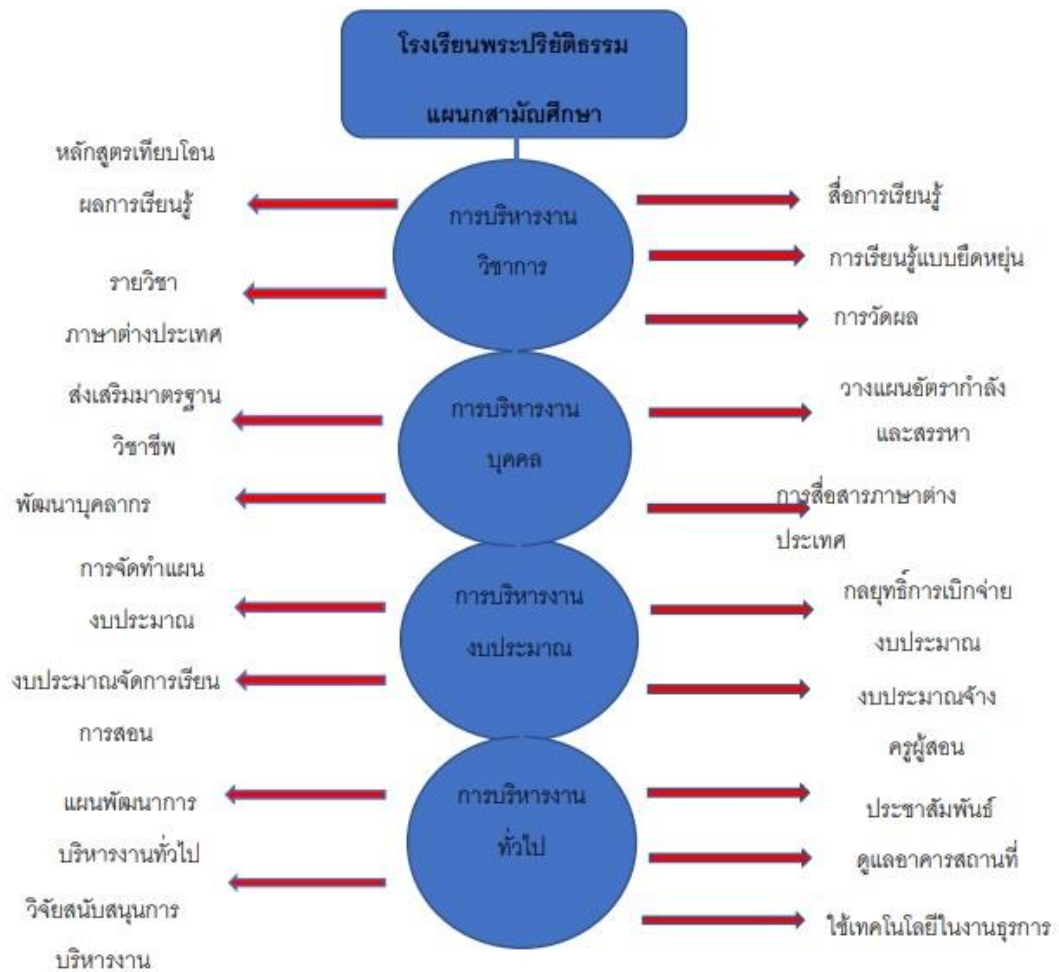
งานวิจัยของ (พระเสด็จ ปภสฺสโร, 2554) ที่พบว่า ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง ด้านการสรรหา และบรรจุแต่งตั้งด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการและด้านวินัย และการรักษา วินัยด้านการออกจากราชการอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับฮาร์ริส (Harris, 1979) ศึกษาเรื่อง หน้าที่ของผู้บริหารงานบุคคลในระบบโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า หน้าที่ความรับผิดชอบ ด้านบริหารงานบุคคลประกอบด้วยกระบวนการสำคัญ 6 ประการ คือ การวางแผนกำลังคน , ค่าตอบแทน, การไกล่เกลี่ยปัญหาด้านบุคคล, ความ มั่นคงในงาน, การปฏิบัติงานต่อเนื่องและการให้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบุคคล

3. ด้านการบริหารงานงบประมาณ ควรมีการจัดเตรียมความพร้อมด้านงบประมาณ ในการสนับสนุนอย่างพอเพียง เกี่ยวกับงบประมาณด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การแบ่งปัน การจัดกิจกรรม ประกวด การเข้าค่าย การแสดงผลงานของผู้เรียน ด้านจ้างครูผู้สอน การอบรม การศึกษาดูงาน ทั้งในและต่างประเทศ ด้านการตั้งศูนย์แหล่งเรียนรู้ ควรจัดเตรียมการจัดทำแผน งบประมาณและคำขอใช้งบประมาณทั้งปีงบประมาณ และจัดหากลยุทธ์และวิธีการเบิกจ่าย งบประมาณให้โปร่งใสและมีประสิทธิภาพ โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ควรจัดเตรียมการมีปัจจัยภายใน และภายนอกโรงเรียนมาอุดหนุนส่งเสริม จะทำให้มีกำลังขับเคลื่อนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของพระ เมธีธรรมาลังการ (ประยูทธ ภูริทตฺโต, 2547) และคณะที่พบว่า ผู้บริหารต้องมีศักยภาพในการเสาะหา งบประมาณมาบริหารโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดสรรงบประมาณเป็นไปตามแผนงานที่ กำหนดอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม มีนโยบายและการวางแผนการจัดสรรงบประมาณประจำปีอย่าง ชัดเจน และสอดคล้องกับงานวิจัย (บรรลพพร สุระมณี, 2550) พบว่า ผู้บริหารจำเป็นต้องทำระบบ บัญชีให้ ครบถ้วน ความถูกต้อง ตามระบบและระเบียบของทางราชการ เพื่อการบริหารของตนเป็นไป ด้วยความโปร่งใสและสุจริต

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป ควรมีการเผยแพร่ ความรู้ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์งาน การศึกษา เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาวัฒนธรรม องค์กร อีกทั้งการจัดการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ควรมีการ จัดทำแผนพัฒนาการบริหารงานทั่วไปและสร้างความเชื่อมั่นกับชุมชนโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม ในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ควรมีการจัดการระบบการบริหารโดยเน้นใช้ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานธุรการ ควรมีการวิจัยสนับสนุนการบริหารงานโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขปัญหอย่างถูกต้อง ควรมีการสร้าง เครือข่าย การดำเนินงาน ผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรความรู้ และการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน และ ควรมีการเชื่อมโยงเครือข่าย ด้านการศึกษาทั้งในและนอกโรงเรียนควบคู่ไปกับการส่งเสริมมิตรภาพ ความร่วมมือกันในทุกระดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (เผด็จ ขอบรูป, 2553) ที่พบว่า ด้านการ บริหารงานบริหารทั่วไป ที่มีความสำคัญที่สุด คือ การจัดระบบสนับสนุนและอำนวยความสะดวกใน การบริหารงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากรและบริหารงานทั่วไป รองลงมาคือการจัดทำสำ

มะโนผู้เรียนและระบบข้อมูลสารสนเทศให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ (ณัฐนันท์ มั่นตะพงค์, 2554) ที่พบว่า การบริหารงานทั่วไป ควรให้ความสำคัญต่อการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อให้เห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน และการพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพการบริหารงานของโรงเรียนให้มีความสำคัญต่อการบริหารงานทั่วไป

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

บทสรุป

จากการศึกษาอนาคตภาพการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในทศวรรษหน้า เพื่อกำหนดทิศทางในการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาดำเนินต่อไปได้ จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงอนาคตการบริหารที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในแต่ละด้าน การบริหารงานวิชาการที่ต้องคำนึงถึงหลักสูตรในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ และตระหนักถึงการเทียบโอนผลการเรียนรู้ และการเพิ่มเติมรายวิชา

ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร ซึ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การบริหารงานบุคคลที่ต้องพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการบริหารจัดการทั้ง 2 ด้านที่กล่าวมานั้น ต้องเตรียมความพร้อมในด้านงบประมาณที่จะสนับสนุนให้เพียงพอ และควรจัดทำแผนการบริหารงบประมาณที่ได้รับจัดสรรประจำปีอย่างมีประสิทธิภาพ และด้านการบริหารงานทั่วไปที่ควรมีการเผยแพร่ความรู้ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในและนอกโรงเรียน โดยการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1) **ด้านการบริหารงานวิชาการ** พบว่าควรมีการส่งเสริมการวิจัยสำหรับครูผู้สอน เพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน และจัดสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ ศึกษา ทบทวนบทเรียนนอกเวลาเรียนมากขึ้น เช่น การจัดแข่งขันเกมส์ตอบปัญหา และร่วมสร้างเครือข่ายของโรงเรียนพระปริยัติธรรมทั่วประเทศ เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการ

1.2) **ด้านการบริหารงานบุคคล** พบว่าการส่งเสริมศักยภาพของครูผู้สอนเป็นสิ่งสำคัญ การศึกษาเพิ่มเติมหรือศึกษาในระดับที่สูงขึ้น เป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาศักยภาพของบุคลากรได้ ควรมีการสนับสนุนทุนการศึกษา ทุนการเข้าอบรมพัฒนาทักษะวิชาชีพเพิ่มเติมให้แก่ครูผู้สอนด้วย

1.3 **ด้านการบริหารงานงบประมาณ** ควรมีการจัดเตรียมโครงการสำหรับการเรียนการสอนงานวิจัย วัสดุครุภัณฑ์สำหรับการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้าเพื่อการขอต้งงบประมาณ และขอสนับสนุนทุนวิจัยต่างๆ เพื่อพัฒนาทางด้านวิชาการของโรงเรียนให้ทัดเทียมกับโรงเรียนสามัญศึกษาทั่วประเทศ

1.4) **ด้านการบริหารงานทั่วไป** ควรมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการด้านต่างๆ ให้มากขึ้น ทั้งด้านการจัดการเอกสารแบบออนไลน์ การจัดทำเว็บไซต์ของโรงเรียนเพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายใน เผยแพร่สู่ชุมชน สังคมภายนอก

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1) ควรมีการศึกษาด้านกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในทศวรรษหน้า

2.2) ควรมีการศึกษาการสังเคราะห์รูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่มีประสิทธิผล

2.3) ควรมีการศึกษาวิเคราะห์การบริหารงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาด้วยหลักพุทธธรรม

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐนันท์ มั่นตะพงค์. (2554). ประสิทธิภาพการบริหารงานของโรงเรียนชลประทานสงเคราะห์ จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- นิเทศ สนั่นนารี และอินตอง ชัยประโคม. (2555). รายงานการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของพระภิกษุสามเณรที่มีต่อการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ของพระภิกษุสามเณร: ศึกษาเฉพาะกรณีคณะสงฆ์ ภาค 9. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ปราโมทย์ ธิศรี. (2551). การดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนชนเผ่าศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่ นาวางอำเภอแม่สายจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เผด็จ ขอบรูป. (2553). ปัญหาการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชา การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- พระเมธีธรรมาลังการ (ประยุทธ ภูริทตฺโต) และคณะ. (2547). การศึกษาศักยภาพการบริหาร การศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ตามทรรศนะของผู้บริหาร ครูผู้สอนและ นักเรียนศึกษาเฉพาะกรณี วัดจองคำจังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระแสง ปกสสโร (วงศ์พันธุ์เสือ). (2554). การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับ ประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรีเขต 1. วิทยานิพนธ์ ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2555). การพัฒนานโยบายการศึกษา. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ยอดชาย คำชาย. (2550). การดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนหนองบัวพิทยาคม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สิริจิต หอจันทิก. (2550). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่. การ ค้นคว้าแบบอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิต วิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2551). สำนักนายกรัฐมนตรี จัดการศึกษาตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2552). วัดพัฒนา 52. กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธศาสนา แห่งชาติ.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2553). วัดพัฒนา 53. กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธศาสนา แห่งชาติ.
- Glass, G.V., and Stanley, J.C. (1970). *Statistical Methods in Education and Psychology*. New Jersey: Prentice-Hall Inc.

- Harris, Ben M. (1979). *Personnel Administration in Education*. Boston: Allyn and Bacon.
- Likert, Rensis. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale*. Reading in Attitude Theory and Measurement. Fishbein, Martin, Ed. New York: Wiley & Son.
- Macmillan, Thomas T. (1971). *The Delphi Technique*. Paper Presented at the annual meeting of the California Junior Colleges Associations Committee on Research and Development, Monterey, California. (May 1971): 3-5.

